

Innspill til NOU 2024: 8 Likestillingens neste steg

Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Kif) takker for muligheten til å spille inn til NOU 2024: 8 Likestillingens neste steg- Mannsutvalgets rapport.

Kif er oppnevnt av Kunnskapsdepartementet. I komiteens [mandat for perioden 2022-2025](#) står det at den skal støtte opp om, og gi anbefalinger om, tiltak som kan bidra til bedre integrering av arbeidet med kjønnsbalanse og mangfold ved universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. Mer om Kif her: [Velkommen til Kifinfo](#)

Med bakgrunn i komiteens mandat og arbeidsområde, har komiteen innspill til noen av de foreslåtte tiltakene til innsatsområdene [Menn som omsorgspersoner](#), [Kjønnsforskjeller i utdanning og arbeidsliv](#) og [Likestillingspolitikk for alle](#). Innspillene er basert på hva som er særlig relevant for Kifs mandatsopn else.

Kif støtter i hovedsak de kommenterte tiltakene. I noen av tiltakene har komiteen ønsket å kommentere og presisere. I tiltak 32: *Innføre kjønnsnøytral formålsbestemmelse i likestillings- og diskrimineringsloven*, var komiteen splittet i synet på Mannsutvalgets forslag. Et flertall var imot å innføre kjønnsnøytral formålsbestemmelse, mens et mindretall var for. Begge parters begrunnelse er gjort rede for i denne høringen.

Innsatsområder med kommenterte tiltak:

Innsatsområde **Menn som omsorgspersoner**

Tiltak:

1: Endre foreldrepengeordningen og rettigheter i forbindelse med fødsel

Dette er et forslag komiteen stiller seg bak. Utvidet foreldrepermisjon hvor menn får mulighet til å ta mer permisjon uten av det går utover permisjonen for kvinner er et godt tiltak for å styrke balansen for omsorg og for at menn tidlig f r ta del i omsorg for egne barn. Dette er viktig i et forskerkarrieresp ktiv hvor ulikhet i uttak av foreldrepermisjon har vært en viktig faktor til at en del kvinner kvalifiserer senere til opprykk. Det er også viktig at permisjonen øker og at det ikke tas permisjonstid fra mor da dette ifølge forskning kan ha negative følger for kvinner etter fødsel.

3: Etablere trepartssamarbeid for bedre arbeid-familie-balanse i mannsdominerte bransjer

Komiteen støtter dette tiltaket. Det er viktig å ha større oppmerksomhet på menn som omsorgspersoner i en tid hvor flere menn ønsker å være mer til stede for sine barn. I et kj nnsbalansesp ktiv er dette også viktig for at flere kvinner kan forfølge en forskerkarriere etter fødsel. Mer permisjonstid for far vil også påvirke holdninger til graviditet og foreldrepermisjon på en arbeidsplass når man ser at også menn blir borte i lengre perioder i forbindelse med fødsel.

Innsatsområde **Kjønnsforskjeller i utdanning og arbeidsliv**

Tiltak:

17: Gjennomføre en nasjonal satsing for at flere menn skal velge og gjennomføre helse-, omsorgs, sosial- og pedagogiske fag i høyere utdanning

Komiteen støtter dette tiltaket. Her bør også retten til etterutdanning legges til. En satsing på rekruttering av flere menn innen noen utdanninger må ikke gå på bekostning av en satsing på kvinner i for eksempel MNT-fag.

18: Endre opptaksregler til høyere utdanning

Komiteen støtter hovedprinsippene i dette forslaget og viser samtidig til egen høringsuttalelse til *NOU 2022: 17 Veier inn - ny modell for opptak til universiteter og høyskoler* hvor komiteen i hovedsak støtter forslaget til ny opptaksmodell. Komiteen omtalte særlig forslaget om kvoter for urfolk og det underrepresenterte kjønn. Begge disse forlagene støttes av komiteen.

[Kifs høringsinnspill til NOU 2022:7](#)

19: Økt innsats for psykososialt arbeidsmiljø, og mot trakassering og seksuell trakassering i arbeidslivet

Komiteen støtter dette tiltaket. Som en viktig del av arbeidet for kjønnsbalanse, mangfold og inkludering i forskningssektoren, har Kif-komiteen lenge vært opptatt av å få på plass jevnlike, nasjonale kartlegginger av seksuell trakassering, trakassering og mobbing. Arbeidsmiljøer med dårlig kjønnsbalanse er mer utsatt for direkte og indirekte diskriminering. Det å arbeide mot seksuell trakassering i akademia er også en måte å fremme likestilling for studenter og forskere på.

Innsatsområde **Likestillingspolitikk for alle.**

Tiltak:

32: Innføre kjønnsnøytral formålsbestemmelse i likestillings- og diskrimineringsloven

I diskusjonen i komitemøtet kom det frem ulike syn på hvorvidt det er for tidlig å innføre en kjønnsnøytral formålsbestemmelse i Likestillings- og diskrimineringsloven. I dag står det i lovens § 1 3. ledd at loven tar særlig sikte på å «bedre kvinners og minoriteters stilling.» På flere samfunnsområder er det bedre balanse mellom kjønnene enn tidligere, og innføring av en kjønnsnøytral formålsbestemmelse er et signal om at menn tydeligere er invitert inn i likestillingsdiskusjonen. Samtidig ble det vist til hvorfor formålsbestemmelsen for særlig vern av kvinner en gang ble innført og mange fremholdt at vi fortsatt ikke er der at et særlig vern for kvinner kan fjernes helt. Det ble for eksempel vist til voldsutøvelse overfor kvinner, lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, og kvinner vs. menn i toppstillinger i samfunnet. I komitemøtet ble det gjort en avstemming hvor et flertall stemte imot forslaget om kjønnsnøytral formålsbestemmelse.

Et flertall av Kif komiteens medlemmer støtter ikke utvalgets forslag om å endre formålsparagrafen i Likestillings- og diskrimineringsloven. Flertallet legger vekt på at Norge har påtatt seg en rekke forpliktelser gjennom internasjonale konvensjoner. Kvinnekonvensjonen er gitt seminkonstitusjonell status gjennom menneskerettighetslovens §1. Det vil si at den skal gå foran alminnelig norsk lovgivning dersom denne fører til

resultater som er i strid med konvensjonen. Flertallet mener at den foreslåtte endringen av formålsparagrafen i Likestillings- og diskrimineringsloven kan være i strid med Kvinnekonvensjonen. Dette er ikke drøftet i NOU 2024:8. Komiteens flertall kan ikke støtte den foreslåtte endringen da det ikke er slik at Norge kan se bort fra deler av konvensjoner. Kvinnekonvensjonen binder Norge.

Det er også flere av medlemmene av det overfor nevnte flertall som stilte spørsmål ved substansen i forslaget fra Mannsutvalget. Disse medlemmene mente at det kanskje var for tidlig å fjerne det særlige forbudet mot diskriminering av kvinner fordi kvinner fremdeles diskrimineres på flere områder enn menn.

Som konklusjon var det altså et flertall av Kif-komiteens medlemmer som ikke støtter forslaget om å endre formålsparagrafen i likestillings- og diskrimineringsloven.

Et mindretall av Kif-komiteens medlemmer støtter utvalgets forslag om en kjønnsnøytral formålsparagraf. Mindretallet mener det ikke nødvendigvis er i strid med kvinnekonvensjonen å endre formålsparagrafen, og at det i så fall må utredes rettslig i forbindelse med en eventuell lovendring, med henvisning til at Sverige og Danmark har kjønnsnøytrale formålsparagrafer i sine likestillings- og diskrimineringslover. Mindretallet mener det er viktig å sende et tydelig signal om at likestillingsloven gjelder for alle kjønn.

33: Innføre mer effektive virkemidler i likestillingspolitikken

Kif har opp gjennom årene opparbeidet seg god erfaring med hvordan jobbe med likestillingsimplementering og støtter forslaget om at virkemidlene i likestillingspolitikken må styrkes. I tillegg stiller Kif seg også bak forslaget om at det blir utredet, utviklet og iverksatt nye metoder for likestillingsintegrering i offentlig myndighetsutøvelse.

Kif har laget anbefalinger for arbeid med likestillingsintegrering hvor rammevilkår som øremerkede ressurser, ledelsesforankring og et strukturert og planmessig arbeid er grunnleggende for å få dette til. Vi viser i denne sammenheng til vår hjemmeside: [Likestilling og mangfold | Kifinfo](#) og vårt politikknnotat [Likestillings- og mangfoldsarbeidet i forskningsinstitusjonene – nå og fremover](#).

Kif vil oppfordre til at dette arbeidet har et interseksjonelt perspektiv som inkluderer flere diskrimineringsgrunnlag og ser på hvordan disse samvirker og påvirker menns og kvinners muligheter for utdanning, karriere og øvrig samfunnsutøvelse

34: Revidere statistiksider og indikatorer for kjønnslikestilling

Støttes uten tilføyelser.

35: Skaffe mer forskning og kunnskap om menns likestillingsutfordringer

Støttes uten tilføyelser.